

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 22 nummer 4

December 2024

We naderen met elkaar het einde van 2024 en kunnen constateren dat de 'mammoettanker' Nederland zich maar moeizaam laat sturen naar een groene en gezonde leefomgeving. De inspanningen van alle milieuorganisaties, klimaatdemonstraties en rechterlijke uitspraken ten spijt, blijft de koers de verkeerde kant op gaan. Echter, we willen dit jaar ook niet te pessimistisch afsluiten: op het onderwerp gezondheidsschade door houtrook is zeker beweging in de goede richting. Meer (overheids)organisaties spreken zich uit tegen houtstook, de publieke opinie is aan het kantelen en meer gemeenten durven over te gaan op een gedeeltelijk verbod. Dit is absoluut het werk van de mensen die hier al jaren voor strijden; dus duwen tegen een mammoettanker loont uiteindelijk wel!

We wensen daarom iedereen die zich inzet voor een groene en gezonde leefomgeving heel veel energie om het goede werk voort te zetten in 2025.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Wilt u ook op de verzendlijst, mail dan naar burgernetwerk@leefmilieu.nl.

U kunt ook lid worden van Leefmilieu, een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Onacceptabel uitstel van legalisering PAS
2. Eerlijk over houtstook
3. Effect van mengsels bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater in kaart gebracht
4. Nationaal Milieu Programma 2050 in de maak
5. Consultatie Aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden 2025

1. Onacceptabel uitstel van legalisering PAS-melders

Minister Wiersma heeft eind november bekendgemaakt nog eens 3 jaar de tijd te willen nemen voor het legaliseren van PAS-melders. In die tijd wil zij kijken of er een ondergrens mogelijk is waarbij geen vergunning nodig is. Ook wil zij per bedrijf onderzoeken of met aanpassingen in de bedrijfsvoering de stikstofuitstoot omlaag gaat én waar dat kan een gebiedsgerichte aanpak ontwikkelen (waren dat niet die provinciale plannen die weer de ijskast in gingen??). Allemaal routes die eerder verkend zijn zonder resultaat en juridisch onhoudbaar óf alweer bevroren zijn voordat aan uitvoering toegekomen is (zoals de gebiedsgerichte provinciale plannen).

Wat zijn PAS-melders

Sinds de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 zijn ruim 2000 bedrijven, waaronder veel agrariërs, maar ook andere bedrijven als biomassacentrales, illegaal in werking omdat ze niet beschikken over een natuurvergunning omdat hun PAS-melding niets waard bleek te zijn. Dit zijn de PAS-melders.

Milieuorganisaties, maar ook veel boeren zijn tegen dit uitstel. De stikstofbelasting van de natuur blijft onverminderd hoog en boeren verkeren nog eens 3 jaar in onzekerheid. De natuur in Nederland is zo overbelast dat natuurgebieden en diersoorten dreigen te verdwijnen, hierdoor is het moeilijk om de PAS-melders een natuurvergunning te geven. Vrijgekomen stikstofruimte moet immers éerst gebruikt worden om de belasting op natuur te verminderen!

Maar ondertussen worden er wél nog vergunningen verstrekt voor bedrijfsuitbreidingen. Daar is blijkbaar wel stikstofruimte voor? En ook voor Schiphol?

Sinds 2019 zijn tientallen commissies ingesteld en veel geitenpaadjes uitgeprobeerd om een drastische inperking van de veestapel te voorkomen. Allemaal verloren tijd. Veel “innovaties” bleken niet te werken en/of waren gebaseerd op gesjoemel met meetrapporten. Zowel door rechtbanken als de Raad van State zijn veel hierop gebaseerde vergunningen vernietigd, nadat ze door MOB en/of Leefmilieu zijn aangevochten.

Om te voorkomen dat wéér jaren voorbij gaan zonder wezenlijke verbetering voor de natuur, moeten milieuorganisaties wel weer naar de rechter stappen. Handhavingsverzoeken voor PAS-melders en zelfs intrekingsverzoeken zullen het gevolg zijn. Dat zullen niet alleen vergunningen zijn van de vee-industrie, maar ook biomassacentrales, chemische industrie, etc. MOB heeft deze stap is al aangekondigd in een persbericht begin december. Leefmilieu overweegt ook deze juridische stappen.

Lees hier het persbericht van MOB: <https://tinyurl.com/PersPAS>

2. Eerlijk over houtstook

‘Eerlijk over houtstook’ is de titel van de campagne van Milieucentraal, die in oktober 2024 gestart is. De campagnestart heeft behoorlijk wat aandacht gekregen in de media, onder andere aan een aantal talkshowtafels. Longarts Ismé de Kleer heeft een belangrijke rol in de campagne en legt de gevolgen van houtstook duidelijk uit. De hoeveelheid fijn stof die vrij komt bij het stoken wordt goed visueel gemaakt door steeds het gevulde potje met fijn stof en roet (zie foto) te laten zien. Milieucentraal heeft ook zelf metingen gedaan.

Op de website van Milieucentraal is nu veel en duidelijke informatie te vinden en Milieucentraal is op de website gestopt met tips om ‘goed te stoken’. Leefmilieu vindt dit een heel goede zaak en het helpt om mensen die nog niet bekend zijn met deze problematiek naar de informatie op deze website te verwijzen.

Ook Arjen Lubach heeft naar aanleiding van de campagne aandacht besteed aan het onderwerp, een aanrader als u dat nog niet gezien heeft.

Meer informatie op de website van Milieucentraal: <https://tinyurl.com/MC-houtstook>

Op Youtube:

- Arjen Lubach over houtstook: <https://tinyurl.com/Lubach-houtstook>

- Longarts Ismé de Kleer over Houtstook: <https://tinyurl.com/longarts-houtstook>

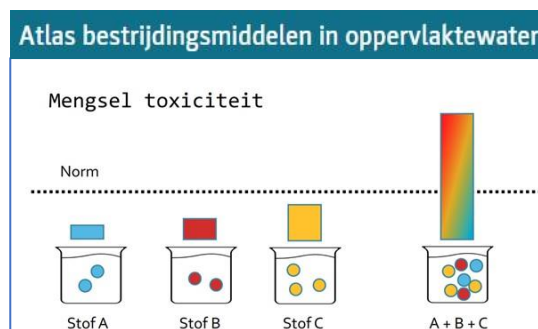
Longarts Ismé de Kleer met een avondje stoken in een potje (bron: Milieucentraal)

3. Effect van mengsels bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater in kaart gebracht

De Bestrijdingsmiddelenatlas oppervlaktewater geeft op grond van meetgegevens van regionale waterbeheerders een landelijk beeld van de bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater en is via internet door iedereen te raadplegen.

Sinds de laatste update van oktober 2024 worden niet alleen de effecten van de afzonderlijke bestrijdingsmiddelen opgenomen, maar ook de cumulatieve effecten (toxische druk) van mengsels van meerdere bestrijdingsmiddelen tegelijkertijd. In de Atlas zijn deze gegevens opgenomen onder het thema "Toxische druk".

De beschrijving van de effecten van mengsels van bestrijdingsmiddelen is belangrijk, want zelfs wanneer de afzonderlijke stoffen onder de wettelijke norm blijven, kunnen ze gezamenlijk toch zorgen voor ecologische schade. Deze inzichten maken het mogelijk de risico's beter in te schatten en de waterkwaliteit beter te beschermen.

Behalve de toxische druk van mengsels zijn ook de individuele metingen van alle gemeten stoffen te bekijken, inclusief de normoverschrijdingen, langjarige trends in concentraties en het verband tussen landgebruik en de concentratie of normoverschrijding van een stof. Ook zijn er analyses mogelijk op landelijke en op regionale (waterschap)schaal. De tabellen, kaarten en grafieken kun je downloaden en gebruiken voor eigen analyses en toepassingen.

Ga naar de Bestrijdingsmiddelenatlas oppervlaktewater: <https://tinyurl.com/BMAtlas>

Meer informatie over Toxische druk van mengsels: <https://tinyurl.com/Toxdruk>

Webinar (ongeveer 1 uur) over gebruik van de bestrijdingsmiddelenatlas inclusief introductie en gebruik van Toxische druk: <https://tinyurl.com/watchToxdruk>

4. Nationaal Milieu Programma 2050 in de maak

Het Ministerie Infrastructuur en Water werkt reeds 4 jaar aan een Nationaal Milieu Programma 2050 (NMP 2050). Het NMP 2050 zal richtinggevende uitspraken doen voor de uitvoering van het milieubeleid tot en met 2050. Doel is om in 2025 een publieke consultatie te houden waarbij een milieu-effectrapport voor inspraak openbaar ter inzage wordt gelegd. In november nam Leefmilieu met 50 andere geïnteresseerden deel aan een bijeenkomst om te reflecteren op een vierde conceptversie van dit NMP en om vooruit te kijken naar het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Van deze bijeenkomst is door het ministerie een verslag gemaakt.

Leefmilieu heeft ingebracht dat er in het NMP 2050 niet alleen doelstellingen voor 2050 moeten worden gesteld, maar ook harde tussendoelstellingen voor de korte termijn. Bewaking van deze korte termijn doelstellingen is daarbij essentieel. Als voorbeeld is gewezen naar de harde tussendoelstellingen 2030 en binnenkort 2040, die bij het landelijk beleid en de uitvoering voor klimaat en energie zijn gesteld.

Ook moeten Omgevingsdiensten voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) kwalitatief en kwantitatief worden versterkt. Bij de Omgevingsdiensten dient voldoende kennis en ervaring aanwezig te zijn om bedrijven afdoende tegenwicht te geven bij VTH. Daarbij dienen de aanbevelingen van de Commissie van Artsen over versterking van de Omgevingsdiensten te worden opgevolgd en ingevuld. De financiering van Omgevingsdiensten door gemeenten dient daarvoor op niveau te worden gebracht.

Bij de noodzaak tot verbetering van de VTH zijn als voorbeelden aangegeven de veel te zwakke vergunningen van bedrijven als Tata Steel en Chemours en het gedogen daarvan.

Lees hier meer informatie over het NMP: <https://tinyurl.com/NMProgramm>

Verslag werksessie november 2024: <https://tinyurl.com/sessieNMP>

Zie hier de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen: <https://tinyurl.com/CvanAartsen>

5. Consultatie Aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden 2025

Op 26 september diende het beroep van Leefmilieu bij Rechtbank Arnhem tegen de goedkeuring van de minister LNV van kaalkap als bosbeheermaatregel, zoals beschreven in de "Gedragscode soortenbescherming bosbeheer 2022 (zie ook ons eerdere bericht hierover).

Parallel hieraan liep in november een publieke consultatie over het voornemen van de staatssecretaris om deze "Gedragscode soortenbescherming bosbeheer 2022" per januari 2025 op te nemen in de Omgevingswet. Samen met andere organisaties heeft Leefmilieu ingebracht dat de staatssecretaris eerst de uitspraak van de rechtbank over de Gedragscode moet afwachten en dat de inhoud van de uitspraak vervolgens verwerkt moet worden in de hier aan de orde zijnde Gedragscode, vóórdat deze kan worden opgenomen in de Omgevingswet. Als deze Gedragscode eenmaal opgenomen is in de Omgevingswet, ligt deze vast. Er kan dan geen bezwaar en beroep meer tegen worden aangetekend.

Uit onderzoek blijkt dat al bij een kaalkap van 0,1 hectare teveel zonlicht op de bosbodem valt en het bosmicroklimaat te sterk wordt aangetast. De Staatssecretaris stelt echter voor om kaalkap tot 0,5 hectare toe te staan en schermkap (ahw een gefaseerde kaalkap) tot 2 hectare. Ook is bodembewerking niet gedefinieerd in de Gedragscode. De voorgestelde Gedragscode staat daarmee toe om na kaalkap de bosbodem bijvoorbeeld te freezezen of te eggen, wat zeer schadelijk is voor het bodemleven. De voorgestelde zogenoemde 'bosbeheersmaatregelen' leiden ertoe dat ouder, biodivers bos wordt afgebroken en vervangen door jonge plantages (monocultuur) ten koste van de biodiversiteit. Hierdoor verdwijnen habitats van diverse (bedreigde) diersoorten. Oplossing is uitkap als bosbeheersmaatregel, in plaats van kaalkap. Daarbij vindt houtoogst selectief plaats. Ingrepen vinden dan plaats op individueel niveau (per boom). Ook staat de huidige Gedragscode toe dat op veel locaties tegelijk werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Het cumulatieve effect daarvan is niet bekend. Om biodiversiteit te vergroten dient juist veel minder bos te worden gekapt.

Lees hier meer over de ecologische effecten van kaalkap:

<https://tinyurl.com/effect-kaalkap>

Lees hier de inbreng van Leefmilieu: <https://tinyurl.com/LM-consult2024>

